

BÖLCSŐDEI DOLGOZÓK DEMOKRATIKUS SZAKSZERVEZETE

Székhely: H-1051 Budapest, Nádor u. 32., Országos Iroda: 1068 Bp., Városligeti fasor 11.
Levelezési cím: BDDSZ 1244 Budapest Pf.: 766.
Tel/Fax: 06-1/311-0645 E-mail: bddsz@bddsz.hu web: www.bddsz.hu

Iktatószám: 65/2020. IV/ 81.
tárgy: COVID-19 hatások és javaslatok

Kovácsné Bárány Ildikó

Emberi Erőforrások Minisztériuma

bölcsődei ügyek koordinációjáért felelős miniszteri biztos
részére

Tisztelt Miniszteri Biztos Asszony!

Szervezetünk folyamatosan monitorozza a bölcsődei ellátás COVID-19 időszaka alatt kialakult kihasználtsági adatait, ezzel párhuzamosan a bölcsődei beiratottak, illetve a 10 napos hiányzási szabály alkalmazásából adódó intézményfinanszírozási/intézményfenntartási kérdéseit.

A 2020 őszi időszakra vonatkozó intézmény-kihasználtsági felmérésünk - amely már a beszoktatás végi állapotokat mutatja -, eredményeinek értékelése mellett, kihasználva a szervezetünk országos lefedettségét, tájékoztunk a szakszervezeti tisztségviselőktől, illetve interjúkat folytattunk különböző vidéki és fővárosi munkáltatókkal is a témában.

A fenti munkánk eredményeinek összesítését követően tájékoztatom azokról a tendenciákról, megállapításainkról, illetve javaslatainkról, amelyeket az országos döntéshozó testületünkkel közösen alakítottunk ki, és amelyek a testületeink egyhangú támogatását élvezik.

A koronavírus járvány következtében - beleértve a tavaszi veszélyhelyzetet - illetve az azóta eltelt időszakot is nagyon sok szülő elveszítette a munkahelyét, és sokan emiatt nem tudják vinni a gyermekeket a bölcsődébe, pedig korábban felvételt nyert a gyermek. Valamint sok többgyermekes édesanya (beleértve az egyedülállót is) se tudja bölcsődébe írni gyermekét, mert az édesanya otthon van, nem dolgozik (elvesztette állását, vagy nem kap munkát). Mindezek mellett sok szülő a fertőzéstől való félelem miatt nem veszi igénybe a bölcsődét, annak ellenére, hogy gyermekük felvételt nyert, illetve ugyanezen okból esetenként a szülők már be sem adták a bölcsődei jelentkezéseket. A fenti okok miatt - melynek háttérében főként a munkahelyvesztés, és a fertőzéstől való félelem áll - a bölcsődei férőhelyekre vetített felvételi és kihasználtsági adatok megítélésünk szerint némiképp aggasztóak. A kapott adatokat megvizsgálva megállapítható, hogy átlagosan 60-70 % körüli az intézmények feltöltöttsége, azaz a férőhelyek 30-40 %-a üres. A járványhelyzet miatt kialakult alacsonyabb beiratottságot tovább tetézi, hogy a felvettekhez képest a bent levők aránya 75 % körüli, ami az összes elérhető férőhelyhez viszonyítottan országos átlagban 50 % -os kihasználtságot mutat.

Információink szerint a fővárosban már van kerület, ahol teljes bölcsődei telephely működése szünetel, de van olyan kerület is, ahol több mint 100 üres férőhely van és már a gyerekek és a dolgozók átcsoportosításáról, illetve telephely szüneteléséről gondolkodnak. Vidéken (pest megye területén) egyelőre változó a helyzet, vannak, akik üres férőhelyekről, vannak olyanok is, akik várólistákról számoltak be, attól függően, hogy milyen az adott település bölcsődei ellátottsága, milyen a fenntartó tesztelési hajlandósága, és mekkora a település COVID fertőzöttsége. A megyei jogú városokból is alacsonyabb kihasználtságról értesültünk a korábbi időszakhoz képest. (Vélhetően a TAJ alapú napi jelentésből lekérhető adatok a fentieket meg tudják erősíteni.)

A mostanra kialakult helyzetet tovább nehezíti, hogy az alultöltött bölcsődékben a COVID-19 esetén elrendelt 10 napos önkéntes, vagy hatósági karantén miatt, az intézmények állami támogatásának (feladatalapú finanszírozás) lehívásához kapcsolódó 10 napos hiányzási szabályt nagyon könnyen ki lehet meríteni egyetlen családi, vagy intézményi koronavírusos eset kapcsán, aminek a következtében az intézményfenntartók az adott hónapra elesnek az adott gyermek utáni támogatástól és emellé még jönnek, a szokásos betegségek miatti, illetve egyéb hiányzások.

Amennyiben a fenntartók az évvégi költségvetési zárásaik során azt tapasztalják a bölcsődék esetében, hogy a fenti okok miatt olyan helyzet állt elő, ami jelentős bevételkiesést, alul finanszírozást jelent, nem lehetnek kétségeink afelől, hogy bölcsőde bezárásokkal és az azzal járó létszámcsökkentési intézkedésekkel/hatásokkal kell szembenéznünk. Megítélésünk ezt mindenképpen el kell kerülni.

A fentiek eszkalálódása olyan nem kívánt hatásokat ötvözhet, és olyan negatív spirált indíthat be, amely végeredményében alááshatja a kormány családpolitikai törekvéseit, benne a bölcsődei hozzáférés biztosítását, a szülők munkaerőpiacra történő visszatérésének segítségét, vagy a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi kirekesztésének kezelését, illetve a gyermekszegénység visszaszorítását.

A bölcsődei kihasználtság növelése, a bölcsődék működésének biztosítása és a bölcsődei munkahelyek megtartásának érdekében, négy pontból álló lépcsőzetes bevezetésre javasolt intézkedési javaslatunk, amelyről jelen levelünkkel oron kívüli egyeztetést is kezdeményezünk, a következő:

1. Munkáltatói igazolás elhagyása:

Javasoljuk, hogy a bölcsődéknél ne legyen előírás a **munkáltatói igazolás szülőtől való bekérése**, hiszen sok szülő elveszítette az állását, vagy éppen állást keres, vagy a szürke/fekete gazdaságban próbál boldogulni, stb... (Annak ellenére, hogy a Gyvt. megfogalmazása nem írja elő teljesen egzakt módon a munkáltatói igazolás kötelezőségét, a 15/1998. NM rendelet 36.§-felhatalmazása alapján azt mindenhol kérik.) Mindemellett ezzel a lépéssel megnyílna azon hátrányos helyzetű háztartásokból származó gyermekek számára is a lehetőség a bölcsődei nevelés, gondozásra, akiknek a szülei tradicionálisan nem dolgoznak.

Ez a lépés egyben közelebb vinné a magyarországi bölcsődei ellátást a Szociális Jogok Európai Pillérének 11. alapelvéhez, amely a gyermekek joga felől közelíti meg a bölcsődei ellátáshoz, szolgáltatáshoz való hozzáférést és nem a szülő munkavégzése felől.

A hátrányos helyzetű és a szegénységben élő családok gyermekei kapcsán a tapasztalat az, hogy sok gyereknek jobb az intézményben, mint otthon, viszont a munkáltatói igazolás kötelezettsége akadályokat jelent számukra a bekerüléskor. A javasolt megoldással rövid és hosszú távon lehetne biztosítani minden gyermek számára a zavartalan jelentkezését a bölcsődébe, amelynek esélyegyenlőség javító hatása mellett az intézmények feltöltöttségét/kihasználtságát is növelni tudná. Ez utóbbi cél megvalósításához szükséges egy olyan kormányzati/fenntartói szintű kommunikáció, amely bátorítja a hátrányos helyzetű családokat, hogy vegyék igénybe a bölcsődei ellátást.

2. A finanszírozási szabályból a 10 napos hiányzás 15 napra való felemelése, vagy annak teljes eltörlése:

Mindenekelőtt ezúton is köszönjük, hogy a döntéshozók akceptálták tavaszi javaslatunkat, és a veszélyhelyzet ideje alatt a 10 napos hiányzás szabályát hatályon kívül helyezték, aminek eredményeként a veszélyhelyzet első napjától augusztus 31-ig nem kell figyelemmel lenni a 10 napos hiányzásra a finanszírozás elszámolásakor (azaz a beírtatott gyerekek alapján kapják meg az intézmények az állami támogatást).

Közismert, hogy szeptember 1-jétől ismét visszaállt az eredeti szabály, így a 10 napos hiányzás a beszoktatások után (beleértve egy család 10 napos karanténját, ill. más betegségeket) hamar összejöhet, aminek eredményeként arra a gyermekekre/hónapra nem kap a fenntartó állami támogatást. Ezen 10 napos hiányzás következtében megjelenő fenntartói forrásvesztés generálhat olyan helyzetet, amikor a fenntartó nem tudja anyagilag fenntartani az intézményét, amit szükséges lenne megelőzni, hiszen az legvégül elbocsátásokhoz fog vezetni.

3. A gyermek otthonában történő gondozás, nevelés, tanácsadás (ún. home educare):

Az alultöltött bölcsődékben rendelkezésre álló humánerőforrás kapacitás bevonható lenne a korábban bölcsődei szolgáltatásként is működtetett ún. házi gyermekfelügyelet szolgáltatásba, amely a régi funkcióját megtartva kaphatna új szakmai szerepet azzal, hogy a kisgyermeknevelők gyermeknevelési tanácsokat nyújthassanak a szülőknek, illetve segítsék őket a szülővé válás folyamatában (Szülők felé gyermekneveléssel kapcsolatos otthoni tanácsadás nyújtás: a gyakorlaton keresztül, a játéktevékenység fontosságáról a játék fejlesztő hatásáról, a mesélés, mondókázás, éneklés fejlesztő hatásairól, stb..)

4. Csoportlétszám visszacsökkentésének lehetősége a jelenlegi 12-14-ről, pl. 10-re.

A COVID járvány idején német, illetve skandináv országokban is megvalósult, hogy alacsonyabb csoportlétszám melletti működésre való átállás irányba történtek intézkedések, amelynek kiváltó oka a gyermekintézményekben a járvány terjedésének csökkentése. Az intézkedés járulékos pozitív tapasztalata az, hogy az alacsonyabb létszámú csoportokban jobb minőségű ellátást tudnak nyújtani mindenhol, hiszen a gyerekekre több egyéni figyelem jut (gyermek gondozó arány 5:1 lenne), s nem utolsó sorban a pandémiás időszakban a kontamináció, illetve a fertőződés lehetősége alacsonyabb.

A fenti javaslataink mellett jelzem, hogy testületi üléseinken, hónapról-hónapra minden alkalommal felmerül a dolgozók COVID-19 kitettségének problémája a szülők, gyerekek, beszállítók stb. részéről. Bár vannak olyan önkormányzatok, amelyek rendelkeznek forrással, hogy teszteljék a dolgozókat, viszont a számuk sokkal kevesebb, mint azoknak a helyeknek, ahol erre nincs forrás, ezért általános igényként jelentkezik az átfogó tesztelés szükségessége a dolgozók részéről. Érdeklődünk, hogy látnak-e lehetőséget az EMMI részéről a dolgozók tesztelésére?

Kérjük, hogy a COVID-19 pandémia kapcsán tett fenti javaslatainkat megfontolni szíveskedjen és kérünk szépen lehetőséget annak biztosítására, hogy javaslatainkról soron kívül, egy rövid webes egyeztetés formájában tárgyalni tudjunk.

Természetesen a webes egyeztetéshez a szükséges technikai felételeket biztosítani tudjuk, és azt vállaljuk.

A fentiekre vonatkozó válaszát előre is köszönjük.

Budapest, 2020. november 05.

Tisztelettel:

Szűcs Viktória
BDDSZ elnök